

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

2. september 2021 *

»Præjudiciel forelæggelse – artikel 267 TEUF – begrebet »national ret« – kriterier – Procura della Repubblica di Trento (den offentlige anklager i Trento, Italien) – afvisning af anmodningen om præjudiciel afgørelse«

I sag C-66/20,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Procura della Repubblica di Trento (den offentlige anklager i Trento, Italien) ved afgørelse af 15. januar 2020, indgået til Domstolen den 24. januar 2020, i sagen om anerkendelse og fuldbyrdelse af en europæisk efterforskningskendelse,

XK,

procesdeltager:

Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M. Vilaras, og dommerne N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin og K. Jürimäe (refererende dommer),

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocati dello Stato G. Aiello og E. Figliolia,
- den tyske regering ved J. Möller, M. Hellmann og F. Halabi, som befuldmægtigede,

* Processprog: italiensk.

– den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, A. Pimenta, D. Capinha, P. Barros da Costa og L. Medeiros, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved C. Cattabriga og M. Wasmeier, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 11. marts 2021,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 2, litra c), nr. ii), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/41/EU af 3. april 2014 om den europæiske efterforskningskendelse i straffesager (EUT 2014, L 130, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en anmodning om fuldbyrdelse i Italien af en europæisk efterforskningskendelse udstedt af Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung Münster (myndigheden for retsforfølgning og efterforskning af skattesager i Münster, Tyskland) (herefter »Finanzamt Münster«) vedrørende XK.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 34. betragtning til direktiv 2014/41 har følgende ordlyd:
»Dette direktiv omhandler på grund af sit anvendelsesområde kun foreløbige foranstaltninger med henblik på indsamling af bevismateriale. Det skal i den forbindelse understreges, at enhver genstand, herunder finansielle aktiver, kan være genstand for flere foreløbige foranstaltninger under en straffesag, ikke blot med henblik på indsamling af bevismateriale, men også med henblik på konfiskation. Det er ikke altid let at skelne mellem de to formål med en foreløbig foranstaltning, og formålet med den foreløbige foranstaltning kan ændre sig under sagens forløb. Det er derfor afgørende, at der bibeholdes et velfungerende forhold mellem de forskellige instrumenter, der finder anvendelse på dette område. Af samme grund bør vurderingen af, om en genstand skal anvendes som bevismateriale og derfor være genstand for en europæisk efterforskningskendelse, endvidere overlades til udstedelsesmyndigheden.«
- 4 Direktivets artikel 1 med overskriften »Pligten til at fuldbyrde den europæiske efterforskningskendelse« fastsætter følgende i stk. 1 og 2:
»1. En europæisk efterforskningskendelse er en retsafgørelse, som er udstedt eller godkendt af en judiciel myndighed i en medlemsstat (»udstedelsesstaten«) for at få en eller flere specifikke efterforskningsforanstaltninger udført i en anden medlemsstat (»fuldbyrdelsesstaten«) med henblik på at [indsamle] bevismateriale i overensstemmelse med dette direktiv.

[...]

2. Medlemsstaterne fuldbyrder en europæisk efterforskningskendelse på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse og i overensstemmelse med dette direktiv.«

5 Direktivets artikel 2 med overskriften »Definitioner« fastsætter:

»I dette direktiv forstås ved:

[...]

c) »udstedelsesmyndighed«:

- i) en dommer, domstol, undersøgelsesdommer eller offentlig anklager, der er kompetent i den pågældende sag, eller
- ii) enhver anden kompetent myndighed som defineret af udstedelsesstaten, der i den pågældende sag handler i sin egenskab af efterforskningsmyndighed i straffesager med kompetence til at indsamle bevismateriale i henhold til national ret. Desuden skal den europæiske efterforskningskendelse, før den overføres til fuldbyrdelsesmyndigheden, efter en undersøgelse af dens overensstemmelse med betingelserne i henhold til dette direktiv for udstedelse af en europæisk efterforskningskendelse, navnlig betingelserne i artikel 6, stk. 1, godkendes af en dommer, domstol, undersøgelsesdommer eller offentlig anklager i udstedelsesstaten. Når den europæiske efterforskningskendelse er blevet godkendt af en judiciel myndighed, kan denne myndighed også betragtes som en udstedelsesmyndighed med hensyn til fremsendelse af den europæiske efterforskningskendelse

d) »fuldbyrdelsesmyndighed«: en myndighed, der har kompetence til at anerkende en europæisk efterforskningskendelse og sikre fuldbyrdelsen heraf i overensstemmelse med dette direktiv og de procedurer, der finder anvendelse i en lignende national sag. Sådanne procedurer kan kræve en tilladelse fra en domstol i fuldbyrdelsesstaten, når det er foreskrevet i dens nationale ret.«

6 Samme direktivs artikel 5 med overskriften »Den europæiske efterforskningskendelses indhold og form« bestemmer i stk. 1:

»Den europæiske efterforskningskendelse i formularen fastsat i bilag A skal udfyldes og underskrives, og indholdets nøjagtighed og rigtighed bekræftes af udstedelsesmyndigheden.

Den europæiske efterforskningskendelse skal navnlig indeholde følgende oplysninger:

a) data om udstedelsesmyndigheden og eventuelt godkendelsesmyndigheden

[...]«

7 Artikel 6 i direktiv 2014/41 med overskriften »Betingelser for udstedelse og fremsendelse af en europæisk efterforskningskendelse« bestemmer:

»1. Udstedelsesmyndigheden kan kun udstede en europæisk efterforskningskendelse, når den anser det for godtgjort, at følgende betingelser er opfyldt:

a) udstedelsen af den europæiske efterforskningskendelse er nødvendig og står i et rimeligt forhold til de i artikel 4 omhandlede formål med retssagen under hensyn til den mistænkte eller tiltaltes rettigheder, og

b) der kunne være blevet udstedt kendelse om den eller de efterforskningsforanstaltninger, der er anført i den europæiske efterforskningskendelse, under samme omstændigheder i en lignende national sag.

2. Udstedelsesmyndigheden vurderer de i stk. 1 omhandlede betingelser i hver enkelt sag.

3. Når fuldbyrdelsesmyndigheden har grund til at tro, at de i stk. 1 omhandlede betingelser ikke er opfyldt, kan den høre udstedelsesmyndigheden om betydningen af at fuldbyrde den europæiske efterforskningskendelse. Efter en sådan høring kan udstedelsesmyndigheden beslutte at trække den europæiske efterforskningskendelse tilbage.«

8 Dette direktivs artikel 9 med overskriften »Anerkendelse og fuldbyrdelse« fastsætter i stk. 1-3:

»1. Fuldbyrdelsesmyndigheden skal anerkende en europæisk efterforskningskendelse, der er fremsendt i overensstemmelse med dette direktiv, uden yderligere formaliteter og sikre fuldbyrdelsen på samme måde og på de samme betingelser, som hvis en myndighed i fuldbyrdelsesstaten havde anmodet om den pågældende efterforskningsforanstaltning, medmindre myndigheden beslutter at påberåbe sig en af de i dette direktiv omhandlede grunde til at afslå anerkendelse eller fuldbyrdelse eller en af de i dette direktiv omhandlede grunde til udsættelse.

2. Fuldbyrdelsesmyndigheden skal opfylde de formkrav og procedurer, som udstedelsesmyndigheden udtrykkeligt har angivet, medmindre andet er fastsat i dette direktiv, forudsat at sådanne formkrav og procedurer ikke er i modstrid med de grundlæggende retsprincipper i fuldbyrdelsesstaten.

3. Når en fuldbyrdelsesmyndighed modtager en europæisk efterforskningskendelse, som ikke er blevet udstedt af en udstedelsesmyndighed som omhandlet i artikel 2, litra c), tilbagesender fuldbyrdelsesmyndigheden den europæiske efterforskningskendelse til udstedelsesstaten.«

9 Direktivets artikel 11 med overskriften »Grunde til at afslå anerkendelse eller fuldbyrdelse« opregner i stk. 1 grundene til at afslå anerkendelse eller fuldbyrdelse af en europæisk efterforskningskendelse i fuldbyrdelsesstaten.

10 Formularen til den europæiske efterforskningskendelse, der er indeholdt i bilag A til samme direktiv, indeholder bl.a. et afsnit L, hvori der, hvor det er relevant, skal angives oplysninger om den judicielle myndighed, der har godkendt den europæiske efterforskningskendelse.

Tysk ret

11 § 386 i Abgabenordnung (skatte- og afgiftsloven) i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, bestemmer:

»(1) Hvis der er mistanke om en overtrædelse af skatte- og afgiftslovgivningen, foretager skatte- og afgiftsmyndigheden en efterforskning af de faktiske omstændigheder. Ved en myndighed i dette afsnit forstås »Hauptzollamt« [(hovedtoldkontoret)], »Finanzamt« [(skatte- og afgiftsmyndighed)], »Bundeszentralamt für Steuern« [(forbundsskatte- og afgiftsmyndigheden)] og »Familienkasse« [(afdelingen for familieydelse)].

(2) Skatte- og afgiftsmyndigheden foretager en uafhængig efterforskning inden for rammerne af § 399, stk. 1, og §§ 400 og 401, når de faktiske omstændigheder

1. udelukkende vedrører en overtrædelse af skatte- og afgiftslovgivningen eller
2. også overtræder andre straffelove, og denne overtrædelse vedrører kirkeskatter eller andre offentligretlige indtægter vedrørende beskatningsgrundlaget, nettobeskatningsgrundlaget eller skattebidragene.

(3) Stk. 2 finder ikke anvendelse, så snart der er udstedt en arrestordre eller en ordre om frihedsberøvelse mod den tiltalte på grundlag af de faktiske omstændigheder.

(4) Skatte- og afgiftsmyndigheden kan til enhver tid henvise sagen til den offentlige anklagemyndighed, og den offentlige anklagemyndighed kan til enhver tid overtage sagen. I begge tilfælde kan den offentlige anklagemyndighed efter aftale med skatte- og afgiftsmyndigheden tilbagesende sagen til skatte- og afgiftsmyndigheden.«

12 Lovens § 399, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Hvis skatte- og afgiftsmyndigheden handler uafhængigt i henhold til § 386, stk. 2, har den de rettigheder og pligter, som den offentlige anklagemyndighed har under efterforskningsfasen.«

13 Lovens § 400 er sålydende:

»Hvis der under efterforskningen indsamles tilstrækkelige beviser til, at der kan indledes retssag, anmoder skatte- og afgiftsmyndigheden retten om at afsige en summarisk strafferetlig kendelse, hvis straffesagen kan afgøres ved en summarisk strafferetlig kendelse. Hvis dette ikke er tilfældet, videregiver skatte- og afgiftsmyndigheden sagen til den offentlige anklagemyndighed.«

Italiensk ret

Strafferetsplejeloven

14 Artikel 257, stk. 1, i codice di procedura penale (strafferetsplejeloven) har følgende ordlyd:

»I overensstemmelse med artikel 324 kan den tiltalte, den person, hvis formuegoder er blevet beslaglagt, og den person, der ville have ret til at få dem tilbagegivet, indgive en anmodning om fornyet prøvelse, herunder vedrørende realiteten, af afgørelsen om beslaglæggelse.«

Lovdekret nr. 108/17

15 Direktiv 2014/41 blev gennemført i italiensk ret ved decreto legislativo n. 108 – Norme di attuazione della direttiva 2014/41/UE del Parlamento europeo e del Consiglio, del 3 aprile 2014, relativa all'ordine europeo di indagine penale (lovdekret nr. 108 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/41/EU af 3.4.2014 om den europæiske efterforskningskendelse i straffesager) af 21. juni 2017 (GURI nr. 162 af 13.7.2017, herefter »lovdekret nr. 108/17«).

16 Artikel 4, stk. 1-4, i lovdekret nr. 108/17 fastsætter:

»1. Den offentlige anklager ved retten i hovedbyen i det distrikt, hvor de anmodede foranstaltninger skal fuldbyrdes, anerkender ved begrundet afgørelse efterforskningskendelsen inden 30 dage efter modtagelsen heraf eller inden udløbet af en af udstedelsesmyndigheden fastsat frist, dog ikke senere end 60 dage. Den offentlige anklager underretter procuratore nazionale antimafia e antiterrorismo [(den nationale antimafia- og antiterroranklagemyndighed)] om modtagelsen af efterforskningskendelsen med henblik på koordineringen af efterforskningen, når der er tale om efterforskning af de straffelovovertrædelser, der er omhandlet i strafferetsplejelovens artikel 51, stk. 3a og 3c. Under alle omstændigheder fremsendes en kopi af den modtagne efterforskningskendelse til justitsministeriet.

2. Fuldbyrdelsen sker inden for 90 dage og er underlagt sådanne formkrav, som udstedelsesmyndigheden udtrykkeligt har anmodet om, forudsat at de ikke er i strid med principperne i statens retsorden. Foretagelsen af de i artikel 21 og 22 omhandlede foranstaltninger er under alle omstændigheder underlagt italiensk ret.

3. Hvis der foreligger uopsættelige grunde, eller hvis det er nødvendigt, sker der anerkendelse og fuldbyrdelse inden for den kortest mulige frist, som udstedelsesmyndigheden har angivet.

4. Den offentlige anklagemyndigheds sekretariat giver den mistænkte advokat underretning om afgørelsen om anerkendelse inden for den frist, der er fastsat for underretningen, som denne i henhold til italiensk ret har krav på med henblik på foranstaltningens foretagelse. Når italiensk lovgivning alene giver advokaten ret til at bistå ved foranstaltningens foretagelse uden forudgående underretning, meddeles afgørelsen om anerkendelse på det tidspunkt, hvor foranstaltningen foretages, eller umiddelbart derefter.«

17 Dette lovdekrets artikel 5, stk. 2, har følgende ordlyd:

»1. Såfremt udstedelsesmyndigheden anmoder om, at foranstaltningen fuldbyrdes af dommeren, eller såfremt den anmodede foranstaltning i henhold til italiensk lovgivning skal fuldbyrdes af dommeren, anerkender den offentlige anklager efterforskningskendelsen og anmoder forundersøgelsesdommeren om fuldbyrdelse.

2. Efter modtagelsen af anmodningen godkender retten fuldbyrdelsen efter prøvelse af betingelserne for anerkendelse af efterforskningskendelsen.«

18 Lovdekretets artikel 13 bestemmer:

»1. Inden for en frist på fem dage efter den i artikel 4, stk. 4, omhandlede underretning kan den mistænkte og dennes advokat til forundersøgelsesdommeren gøre indsigelse mod afgørelsen om anerkendelse.

2. Forundersøgelsesdommeren træffer afgørelse ved kendelse efter at have hørt den offentlige anklager. Kendelsen meddeles den offentlige anklager og forkyndes for den pågældende.

3. Den offentlige anklager underretter straks udstedelsesmyndigheden. Såfremt indsigelsen tages til følge, ophæves afgørelsen om anerkendelse.

4. Indsigelsen har ikke opsættende virkning for fuldbyrdelsen af efterforskningskendelsen og for fremsendelsen af resultaterne af de foretagne foranstaltninger. Under alle omstændigheder kan den offentlige anklager undlade at fremsende resultaterne af de foretagne foranstaltninger, hvis der er risiko for et alvorligt og uopretteligt tab for den mistænkte, tiltalte eller enhver person, der i øvrigt er berørt af foranstaltningens foretagelse.

5. Når de grunde til afvisning, der er anført i artikel 10, foreligger, skal forundersøgelsesdommeren, når denne skal træffe afgørelse om fuldbyrdelse af efterforskningskendelsen i henhold til artikel 5, efter anmodning fra parterne ophæve den afgørelse om anerkendelse, der er truffet af den offentlige anklager.

6. Ved ophævelse af afgørelsen om anerkendelse fuldbyrdes efterforskningskendelsen ikke.

7. Den mistænkte eller tiltalte, dennes advokat, den person, der har været genstand for en indefrysning af bevismateriale eller formuegoder, samt den person, der har ret til at få dem tilbage, kan ligeledes gøre indsigelse mod afgørelsen om anerkendelse af afgørelsen om anerkendelse af efterforskningskendelsen vedrørende indefrysning af bevismateriale. Retten træffer afgørelse i et lukket retsmøde, jf. strafferetsplejelovens artikel 127. I så fald kan den offentlige anklagemyndighed og de af lovovertrædelsen berørte parter iværksætte kassationsappel af rettens afgørelse inden for en frist på 10 dage fra dens forkyndelse. Kassationsdomstolen træffer afgørelse i et lukket retsmøde inden for en frist på 30 dage fra appellen. Appellen har ikke opsættende virkning.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 19 Den 14. november 2019 modtog Procura della Repubblica di Trento (den offentlige anklager i Trento, Italien) (herefter »anklagemyndigheden i Trento«) en europæisk efterforskningskendelse, som var blevet udstedt samme dag af Finanzamt Münster, som anmodede om ransagning af XK's forretningslokaler i forbindelse med efterforskningen af unddragelse af indkomstskat i henhold til bestemmelserne i skatte- og afgiftsloven.
- 20 Afsnit L i denne europæiske efterforskningskendelse, hvorunder der, hvor det er relevant, skal angives oplysninger om den judicielle myndighed, der har godkendt den europæiske efterforskningskendelse, var ikke udfyldt.
- 21 Ved skrivelse af 20. december 2019 anmodede anklagemyndigheden i Trento Finanzamt Münster om at fremsende en kopi af den europæiske efterforskningskendelse godkendt af en judicial myndighed.
- 22 Ved e-mail af 8. januar 2020 meddelte Finanzamt Münster anklagemyndigheden i Trento, at den europæiske efterforskningskendelse ikke skulle godkendes af en judicial myndighed. Finanzamt Münster anførte således, at det, når det handler om offentlig anklagemyndighed i sager om skatte- og afgiftsovertrædelser i medfør af skatte- og afgiftslovens § 399, stk. 1, skal anses for en judicial myndighed som omhandlet i artikel 2, litra c), i direktiv 2014/41.
- 23 I forelæggelsesafgørelsen har anklagemyndigheden i Trento anført, at den europæiske efterforskningskendelse nødvendigvis skal være en retsafgørelse, idet den i henhold til artikel 2, litra c), i direktiv 2014/41 enten skal træffes af en judicial myndighed eller være truffet af en administrativ myndighed og godkendt af en judicial myndighed.

- 24 Således, og som det ved analogi fremgår af dom af 10. november 2016, Özçelik (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860), som vedrørte den europæiske arrestordre, der reguleres af Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (EFT 2002, L 190, s. 1), indebærer den høje grad af tillid mellem medlemsstaterne inddragelsen af en judiciel myndighed i forbindelse med, at der træffes afgørelse om udstedelse af en europæisk efterforskningskendelse.
- 25 I den foreliggende sag har Finanzamt Münster, som er en administrativ myndighed, gjort gældende, at det kan udstede en europæisk efterforskningskendelse underskrevet af dets administrative direktør, uden at denne afgørelse skal godkendes af en dommer eller en anklager, med den begrundelse, at Finanzamt Münster er beføjet til at udøve de samme rettigheder og pligter som den tyske offentlige anklagemyndighed, jf. skatte- og afgiftslovens § 399, stk. 1.
- 26 Anklagemyndigheden i Trento har således fremhævet, at hovedsagen rejser det spørgsmål, om og i hvilket omfang artikel 2, litra c), i direktiv 2014/41 giver en medlemsstat mulighed for at fremsende en europæisk efterforskningskendelse udstedt af en administrativ myndighed, når denne efterforskningskendelse ikke er blevet godkendt af en judiciel myndighed.
- 27 I denne henseende er anklagemyndigheden i Trento af den opfattelse, at Domstolens bemærkninger i dom af 27. maj 2019, OG og PI (Anklagemyndighederne i Lübeck og i Zwickau) (C-508/18 og C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, præmis 48 og 49), som omhandlede rammeafgørelse 2002/584, finder anvendelse i forbindelse med direktiv 2014/41, eftersom en europæisk efterforskningskendelse, selv om den ikke påvirker den personlige frihed, udgør en meget indgribende foranstaltning.
- 28 Anklagemyndigheden i Trento er endvidere af den opfattelse, at den har beføjelse til at forelægge Domstolen en anmodning om præjudiciel afgørelse, til trods for, at en anmodning om præjudiciel afgørelse ifølge ordlyden af artikel 267 TEUF kun kan indgives af en »ret i en af medlemsstaterne«.
- 29 Ganske vist har Domstolen allerede i dom af 12. december 1996, X (C-74/95 og C-129/95, EU:C:1996:491), fastslået, at den italienske offentlige anklagemyndighed ikke havde beføjelse til at forelægge Domstolen en anmodning om præjudiciel afgørelse. Denne dom er imidlertid ikke relevant i den foreliggende sag, idet den sag, der gav anledning til denne dom, omhandlede en ved den offentlige anklagemyndighed verserende straffesag, hvor anklagemyndigheden ikke havde til opgave uafhængigt at afgøre en retssag, men eventuelt som den tiltalerejsende part i straffesager at indbringe sagen for den kompetente ret.
- 30 Anklagemyndigheden i Trento har anført, at den ikke er part i den efterforskning, som er indledt i Tyskland af Finanzamt Münster. Den kan desuden hverken rejse tiltale i Italien for de forhold, der er omfattet af den i hovedsagen omhandlede europæiske efterforskningskendelse, eller indbringe denne europæiske efterforskningskendelse for retten, fordi ifølge italiensk lovgivning er den offentlige anklagemyndighed, og ikke dommeren, beføjet til at anerkende en efterforskningskendelse og følgelig fuldbyrde den eller i givet fald afslå anerkendelsen heraf. Proceduren for anerkendelse af en sådan afgørelse omfatter derfor på ingen måde retternes deltagelse.
- 31 I forbindelse med fuldbyrdelsesproceduren for en europæisk efterforskningskendelse skal den italienske offentlige anklagemyndighed således kvalificeres som et organ, der har til opgave »uafhængigt at afgøre en retssag«, og således som en »ret« som omhandlet i artikel 267 TEUF.

32 På denne baggrund har anklagemyndigheden i Trento besluttet at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal [artikel 2, litra c), nr. ii),] i [direktiv 2014/41] for så vidt angår den del, hvori det fastsættes, at som udstedelsesmyndighed kan også anses »enhver anden kompetent myndighed som defineret af udstedelsesstaten, der i den pågældende sag handler i sin egenskab af efterforskningsmyndighed i straffesager med kompetence til at indsamle bevismateriale i henhold til national ret«, idet efterforskningskendelsen dog i dette tilfælde, »før den overføres til fuldbyrdelsesmyndigheden, efter en undersøgelse af dens overensstemmelse med betingelserne i henhold til dette direktiv for udstedelse af en europæisk efterforskningskendelse, navnlig betingelserne i artikel 6, stk. 1, [skal] godkendes af en dommer, domstol, undersøgelsesdommer eller offentlig anklager i udstedelsesstaten«, fortolkes således, at en medlemsstat kan bestemme, at en administrativ myndighed undtages fra kravet om at få den europæiske efterforskningskendelse godkendt af en judiciel myndighed, idet den førstnævnte myndighed kvalificeres som »judiciel myndighed som omhandlet i direktivets artikel 2«?»

Om formaliteten vedrørende anmodningen om præjudiciel afgørelse

33 Den tyske regering og Kommissionen har i deres skriftlige indlæg indgivet til Domstolen udtrykt tvivl om, hvorvidt anklagemyndigheden i Trento er en »ret« som omhandlet i artikel 267 TEUF.

34 Det følger af fast retspraksis, at Domstolen for at bedømme, om det organ, der forelægger en sag, er en »ret« i henhold til artikel 267 TEUF – et spørgsmål, som alene skal afgøres på grundlag af EU-retten – tager en hel række forhold i betragtning, bl.a. om organet er oprettet ved lov, har permanent karakter, virker som obligatorisk retsinstans, anvender en kontradiktorisk sagsbehandling, træffer afgørelse på grundlag af retsregler, og om det er uafhængigt (dom af 21.1.2020, Banco de Santander, C-274/14, EU:C:2020:17, præmis 51 og den deri nævnte retspraksis).

35 Hvad angår kriterierne om, hvorvidt det forelæggende organ er oprettet ved lov, har permanent karakter, virker som obligatorisk retsinstans, om det er uafhængigt, og om dette organ træffer afgørelse på grundlag af retsregler, indeholder de sagsakter, som Domstolen råder over, ingen oplysninger, der kan godtgøre, at anklagemyndigheden i Trento ikke opfylder disse kriterier.

36 Det skal imidlertid ligeledes undersøges, om anklagemyndigheden i Trento i forbindelse med den sag, som har foranlediget den til at anmode Domstolen om en præjudiciel afgørelse, handler under udøvelse af domstolsvirksomhed som omhandlet i artikel 267 TEUF.

37 Det fremgår i denne henseende af Domstolens faste praksis, at selv om artikel 267 TEUF ikke forudsætter, at den procedure, hvorunder den nationale ret forelægger præjudicielle spørgsmål for Domstolen, er kontradiktorisk, kan de nationale retter kun forelægge spørgsmål for Domstolen, hvis der verserer en tvist for dem, og hvis forelæggelsen sker med henblik på afgørelse af en retssag (dom af 28.2.2019, Gradbeništvó Korana, C-579/17, EU:C:2019:162, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).

38 Når en italiensk anklagemyndighed, såsom anklagemyndigheden i Trento, handler som fuldbyrdelsesmyndighed for en europæisk efterforskningskendelse som omhandlet i artikel 2, litra d), i direktiv 2014/41, skal den imidlertid ikke afgøre en tvist og kan følgelig ikke anses for at udøve dømmende myndighed.

- 39 Direktivets artikel 1, stk. 1, definerer nemlig en europæisk efterforskningskendelse som en retsafgørelse, der er udstedt eller godkendt af en judiciel myndighed i en medlemsstat for at få en eller flere specifikke efterforskningsforanstaltninger udført i en anden medlemsstat med henblik på at indsamle bevismateriale i overensstemmelse med dette direktiv, herunder det, som allerede er i denne medlemsstats kompetente myndigheders besiddelse.
- 40 I henhold til artikel 1, stk. 2, i direktiv 2014/41 fuldbyrder medlemsstaterne en europæisk efterforskningskendelse på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse og i overensstemmelse med bestemmelserne i dette direktiv. Navnlig skal fuldbyrdelsesmyndigheden i henhold til dette direktivs artikel 9, stk. 1, anerkende en europæisk efterforskningskendelse uden yderligere formaliteter og sikre fuldbyrdelsen på samme måde og på de samme betingelser, som hvis en myndighed i fuldbyrdelsesstaten havde anmodet om den pågældende efterforskningsforanstaltning. I medfør af denne samme bestemmelse kan myndigheden beslutte ikke at fuldbyrde en europæisk efterforskningskendelse ved at påberåbe sig en af de i direktivet omhandlede grunde til at afslå anerkendelse eller fuldbyrdelse eller en af de deri omhandlede grunde til udsættelse. Desuden fastsætter artikel 9, stk. 3, i direktiv 2014/41, at når en fuldbyrdelsesmyndighed modtager en europæisk efterforskningskendelse, som ikke er blevet udstedt af en udstedelsesmyndighed som omhandlet i direktivets artikel 2, litra c), tilbagesender fuldbyrdelsesmyndigheden denne kendelse til udstedelsesstaten (jf. i denne retning dom af 8.12.2020, Staatsanwaltschaft Wien (Forfalskede overførselsordrer), C-584/19, EU:C:2020:1002, præmis 43-45).
- 41 Som det fremgår af 34. betragtning til direktiv 2014/41, er de efterforskningsforanstaltninger, der er fastsat i en europæisk efterforskningskendelse, i sagens natur af foreløbig karakter. Deres fuldbyrdelse har alene til formål at indsamle bevismateriale og, hvis de nødvendige betingelser herfor er opfyldt, at fremsende dem til udstedelsesmyndigheden som omhandlet i dette direktivs artikel 2, litra c).
- 42 Som omhandlet i direktivets artikel 2, litra d), kan fuldbyrdelsesmyndigheden, der foretager anerkendelse og fuldbyrdelse af en europæisk efterforskningskendelse, under disse omstændigheder ikke anses for at have til opgave at »afsiges en dom« som omhandlet i artikel 267 TEUF. Det påhviler i denne henseende udelukkende de kompetente judicielle myndigheder i udstedelsesstaten endeligt at træffe beslutning om dette bevismateriale i forbindelse med straffesagen indledt i denne stat.
- 43 Når en italiensk anklagemyndighed, såsom anklagemyndigheden i Trento, handler som fuldbyrdelsesmyndighed som omhandlet i artikel 2, litra d), i direktiv 2014/41, handler den følgelig ikke i forbindelse med en sag, der afsluttes med en retsafgørelse som omhandlet i Domstolens praksis, der er anført i nærværende doms præmis 37.
- 44 Denne konstatering ændres ikke af den omstændighed, som såvel det forelæggende organ som den italienske regering har henvist til i deres indlæg og svar til Domstolen, hvorefter lovdekret nr. 108/17 ikke indeholder bestemmelser om domstolsprøvelse af den offentlige anklagemyndigheds afgørelse om ikke at anerkende en europæisk efterforskningskendelse.
- 45 En sådan omstændighed, der i øvrigt er begrænset til det tilfælde, hvor en europæisk efterforskningskendelse ikke anerkendes, er nemlig uden betydning med henblik på at afgøre, om en italiensk anklagemyndighed, såsom anklagemyndigheden i Trento, udøver domstolsvirksomhed som omhandlet i artikel 267 TEUF, når den skal træffe en afgørelse om anerkendelse og fuldbyrdelse af en sådan europæisk efterforskningskendelse. Navnlig påvirker

denne omstændighed ikke konstateringen i nærværende doms præmis 41 og 42 af, at de efterforskningsforanstaltninger, der er fastsat i en europæisk efterforskningskendelse, i sagens natur er af foreløbig karakter, og at afgørelser om anerkendelse og fuldbyrdelse af en sådan europæisk efterforskningskendelse derfor ikke kan sidestilles med retsafgørelser.

- 46 Henset til samtlige ovenstående betragtninger må det fastslås, at anmodningen om præjudiciel afgørelse, som er indgivet af anklagemyndigheden i Trento, ikke kan antages til realitetsbehandling.

Sagsomkostninger

- 47 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for det forelæggende organ, tilkommer det dette at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Anmodningen om præjudiciel afgørelse indgivet af Procura della Repubblica di Trento (den offentlige anklager i Trento, Italien) ved afgørelse af 15. januar 2020 kan ikke antages til realitetsbehandling.

Underskrifter